

Muskuloskeletalt Forum

1

7. årgang
Februar 2007

Dansk Selskab for
Muskuloskeletal Medicin &
Danske Fysioterapeuters Fagforum
for Muskuloskeletal Terapi

Årsberetninger 11

Bladets fremtid – tid til medieskifte? 17

Nyheder og forskning 18

Uddannelse og kurser 20

Årsmøder, kongresser og
generalforsamlinger

Muskuloskeletal.dk

Martin B. Josefsen, webredaktør

Muskuloskeletal.dk – Informationssektionen opdateret

Det »offentlige vindue« indeholder nu opdaterede oplysninger til både patienter, læger og kolleger, som ønsker information om MT. Som behandler har du mulighed for at bruge det direkte link til informationssiden, hvis du f.eks. udsteder information til dine patienter, eller ønsker at videregive information til andre fagfolk.

»Find behandler«-funktionen ligger i Informationssektionen

Med en ny opsætning er det nu blevet endnu nemmere at lokalisere den lokale MT-fysioterapeut. Via regionerne klikker man sig videre til oversigter over byernes behandlere. For patienter betyder det en hurtigere genvej, hvis vedkommende leder efter eller er blevet anbefalet en MT-fysioterapeut. Listen visiteres desuden oftere og oftere via f.eks. »Google« og andre webtjenester.

Husk at opdatere din oplysninger via Kontakt/MT-behandlerregistrering.

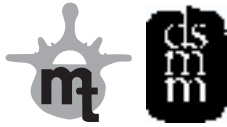
Mulighederne for dig som MT-fysioterapeut er at benytte informationssektionen mere aktivt i din kliniks informationsmaterialer (hjemmeside eller folder). Herunder kan du ved at henvise/linke direkte til Informationssiden f.eks.:

- fortælle dine patienter mere om hvad MT er
- hurtigt give læger, kolleger og andre fagfolk et indblik i fagområdet
- selv hurtigt lokalisere MT-kolleger i landet, hvis du sender en patient eller fagperson videre
- sende et godt MT-signal og udbrede kendskabet til MT – til glæde for patienter og fagpersoner.

Informationssektionen opdateret

www.muskuloskeletal.dk/sw2167.asp

Indhold

Muskuloskeletal
Forum

7. årgang · Nr. 1 · Februar 2007

Medlemsblad for
Danske Fysioterapeuters Fagforum for
Muskuloskeletal Terapi
www.muskuloskeletal.dk
& Dansk Selskab for
Muskuloskeletal Medicin
www.dsmm.org

Redaktion:

Martin B. Josefsen (Ansv.)
mbj@rygnet.dk
Alléens Fysioterapi
5230 Odense M

Allan Gravesen
Sprogøvej 7, 4220 Korsør

Gerd Lyng
Østergade 24, 3770 Allinge

Palle Holck
Stadion Alle 31 A, 8000 Århus

Vibeke Laumann
Bagsværd Torv 2, 2880 Bagsværd

Niels Honoré
Fysiocenter, Skomagergade 16
4000 Roskilde

Ansvarlig redaktør i henhold
til presseloven:
Martin B. Josefsen
mbj@rygnet.dk

Grafisk design & sats:
Lægeforeningens forlag
København

Tryk:
Scanprint a/s, Viby J

Deadline for stof til næste blad
13.4.2007
– forventes udsendt
til medlemmerne
ultimo maj 2007

Forsidefoto:
Mikkel Østergaard

ISSN: 1602-608X

Muskuloskeletal.dk 2

Leder – Redaktionen 4
Martin B. Josefsen

Leder – DSMM 5
Allan Gravesen

Leder – DFFMT 6
Niels Honoré

Fælles forårsmøde 2007 7

Indkaldelse til generalforsamling i DFFMT 8

Indkaldelse til generalforsamling i DSMM 8

Formandsberetning, DSMM 9

Årsberetning for 2006, DFFMT 11

Fælles efterårsmøde 2007 14

IFOMT-kongres 2008, fællestur til Rotterdam 14

IFOMT-Congress 2008, call for abstracts 15

15th Triennial FIMM Congress 2007 16

Bladets fremtid – tid til medieskifte? 17

Nyheder og forskning 18

DSMM-kurser 20

DSMM kursusbeskrivelser 22

Mødekalender – kongresser, events og symposier 23

DFFMT – Uddannelse og kurser 24

DFFMT – Om MT-uddannelsen 28

DSMM og DFFMT – Bestyrelser og udvalg 30

Redaktionen

Martin B. Josefsen
Redaktør (ansv.)
mbj@rygnet.dk

Specialeområde versus koncepter

M/M Fysioterapi (MT) og M/M Medicin (MM) er specialeområder. Vi ser og hører i dagligdagen ofte eksempler på kolleger (og måske patienter), som er forvirrede over, hvilken metode eller tilgang der nu er bedst til den og den nakkeproblematik m.m. Skal det nu være mobilisering, og ud fra hvilket koncept, eller måske hellere en øvelsesstrategi med primært udgangspunkt i symptomrespons, måske blot information om mestring og smertehåndtering, manipulation, Muscle-Energy-Techniques, mobilisering med bevægelse (MWM) skulle også være godt, eller specifikke stabiliserende øvelser er der jo evidens for til nakken ...

Vi har en stor opgave i at fortælle både kolleger og det offentlige rum, hvad vores uddannelser er og medfører af output i kompetenceprofilen. Vi taler ikke om den ene eller anden tilgang eller koncept som enestående tilgang, men om flere værktøjer, der i undersøgelse, diagnostik, differentialdiagnostik og behandling bruges af den veluddannede ekspert.

Forvirringer opstår måske, når nogen f.eks. spørger »skal jeg vælge stabilitetstræning, McKenzie, eller MT«. Det hele er jo MT – altså dele af fagområdet muskuloskeletal fysioterapi, alias synonymet manuel terapi (den især tidligere brugte betegnelse). Inden for MT har eksempelvis manuelle terapeuter som Kaltenborn, Maitland, Mulligan, McKenzie og mange flere undersøgt og uddybet aspekter af fagfeltet. Nogle gange er grene og koncepter udviklet til bestemte formål. På det seneste kan måske også nævnes O'Sullivan, Kinetic Control, Laslett/Wijmen m.fl. Udgangspunktet har dog fra start været den samlede uddannelsesbasis inden for feltet.

Det er i denne erkendelse, at vi løbende integrerer det bedste i en solid uddannelse inden for vores fagområde. En uddannelse, som baserer sig på tidens bedste evidens og praksis. Det er denne basis,

som giver et solidt udgangspunkt for at vælge tilgang, undersøgelsesvalg og behandlingstilgang – samt fravalg – i den enkelte situation. Klassifikation, subgruppering og »clinical prediction rules« er kommet mere og mere i forskningsmæssig samt klinisk fokus. Nogle har bedst af manipulation. Nogle har bedst af gentagne bevægelser ud fra retningspræference. Nogle har bedst af specifikke stabiliserende øvelser. En del har gavn af lidt af hvert. Nogle har bedst af »hands on« og nogen bedst af »hands off« (hvordan man end så definerer det). Enkelte har ikke muskuloskeletale problemer og skal paraklinisk udredes. Alle har glæde af information og vejledning. Det er der øgede mængder af evidens og erfaring for. Kravene til kompetenceprofilen for den færdiguddannede er, at man i praksis skal mestre flere klinisk avancerede manuelle og øvelsesmæssige undersøgelses- og behandlingsmetoder på højt niveau – på baggrund af den bedste evidens, den kliniske ekspertise og patientens præferencer.

Sagt om »branding«

Det er et problem, at vi ikke tydeligere kan vise, hvad det er, vi er og kan. Både kolleger og patienter er i tvivl om, hvad vores ydelse er, og derfor er det svært at sælge den. Der skal i fremtiden arbejdes med branding, så det bliver mere tydeligt. Det virker sært, når fysioterapeuter henviser til kiropraktorer, når der findes fysioterapeuter, som kan manipulere. Et andet problem, som fremdrages, er overlegenhed. Der skal også udvises en gensidig respekt fra den manuelle terapeuts side.

*Michael Ritchie, IFOMT præsident,
under IFOMT møde ved Nordisk Kongres 2005*

Tid til medieskifte? Din mening!

Kære læser. Du sidder nu med blad 1 2007 i hånden. Det er fysisk. Du kan bladere. Redaktionen må erkende, at udgifterne til bladet er eksploderet, primært pga. ændrede portoudgifter. Derfor kan du i dette blad finde information om, hvordan du kan bidrage med din holdning til bladets fremtid. Er det f.eks. tid til en mere elektronisk hverdag, til at bruge flere ressourcer på fagstof og mindre på porto? Bidrag med din mening.

Godt nytår og god læselyst

Læs mig! – Læs mig!

Sådan ligger vel alle blade på bordene rundt omkring og håber i deres stille sind. At blive læst er det mest fornemme, et blad kan opnå.

Sådan er det også med vores blad – det blad du sidder med i hænderne nu.

Hvordan ved vi så at du læser bladet? Og hvordan ved vi, hvilke artikler og oplysninger du finder mest interessante?

Og hvad med økonomien? Et blad er dyrt at lave, specielt nu hvor portoomkostningerne er steget ganske voldsomt. Man kunne så finde alternative forsendelsesformer, som man har gjort med Ugeskrift for Læger, der omdeles med bladbud nu, men vores udgivelser har for lille volumen til, at det økonomisk kan svare sig. Hvad så? Skal vi tænke i helt andre baner? Skal vi overgå til en netbaseret udgave af bladet? Eller er det at have et blad i hånden noget, som er så dyrebart for den enkelte læser, at der ikke kan gives køb på denne del?

Kunne du forestille dig et internationalt tidsskrift – netbaseret? Et tidsskrift med muskuloskeletale artikler, forskning og kongresser? Ved siden af dette tidsskrift kunne vores kurser udkomme som en slags nyhedsbrev til alle medlemmer f.eks. 4 gange årligt, med omtale af hvad der rører sig i selskabet, og med en kursuskalender, lige til at hænge op på væggen.

Derfor – kære læser – har vi brug for lige netop din mening! Fortæl os hvordan du ser på fremtiden for vores blad. Vi vil ved en enquete danne os et indtryk af vores medlemmers behov og ønsker.

Vi vil bede dig ofre de få minutter, det tager at gå ind på vores hjemmeside www.dsmm.org, og besvare spørgsmålene vi har sat op. De sendes til mig og vil give viden om jeres behov. En viden vi i bestyrelsen har behov for i vores beslutning vedrørende bladet.

I dette nummer finder du indkaldelse til generalforsamling i selskabet. Kom og gør din indflydelse gældende lørdag den 28. april kl. 10–12.

I året der kommer, er der vigtige datoer i september. For dig, der gerne vil til FIMM kongres, gælder det uge 37. Det næste store er DSMM's årsmøde, som finder sted 21.–22. september. I år holder vi atter fællesmøde med MT faggruppen og McKenzie fysioterapeuterne. Styregruppen har et spændende program. Se de første annonceringer inde i bladet.

Allan Gravesen
Formand i DSMM
allan.gravesen@dadlnet.dk

Husk at gå ind på www.dsmm.org og følg anvisningerne til vores lille brugerundersøgelse. Det tar' kun 5 minutter!

Deadlines for Muskuloskeletalt Forum 2007

MSF 2007 nr. 2
Deadline: 13.04.2007
Udgivelse: 23.05.2007

MSF 2007 nr. 3
Deadline: 27.07.2007
Udgivelse: 29.08.2007

MSF 2007 nr. 4
(Bemærk ændrede datoer for 2007)
Deadline: 28.09.2007
Udgivelse: 31.10.2007

DFFMT

Niels Honoré

Formand i DFFMT
nh@fysiocenter.dk

Lægemangel – og hvad så?

Danmark lider i den grad af mangel på læger. Der er i dag mange jobannoncer specielt i yderområderne i Danmark med stillinger, som ønskes besat. De nye Regioner afprøver nye og fleksible lønpakker for at tiltrække speciallæger til hospitalerne. PLO, Praktiserende Lægers Organisation har senest været i bl.a. Polen og Estland for at gøre reklame for jobmuligheder i Danmark. Ja endog i Indien skulle der nu være jobannoncer for stillinger som læger i Danmark. Og trods alle disse gode initiativer ser det ud til, at vi i de næste mange år må acceptere, at vi kommer til at mangle læger inden for diverse specialer.

Det kommer til at udfordre et af verdens bedste sundhedssystemer!

Samtidig med ovenstående problematik/udfordring er hele sundhedsstrukturen vendt på hovedet, sygehuse nedlægges, nye store moderne sygehuse skal bygges, sundhedscentre skal tage sig af primærkontakten, skadestuerne forandres – det hele ser ud til at være i spil!

Alt sammen en unik chance for igen at bygge verdens bedste sundhedssystem op fra et trods alt meget solidt fundament, til et endnu bedre »verdens bedste sundhedssystem«, både for patienter og det personale, som skal arbejde i det.

Muskuloskeletale fysioterapeuter – en god løsning på problemet!

I den »byggeproces« melder Fagforum for muskuloskeletal fysioterapi sig på banen og vil gerne diskutere muligheden for, hvordan vi i fællesskab kan skabe nye og anderledes job, som dels kan afhjælpe den mangel på ydelser vi står over for, og dels kan give patienter endnu bedre og hurtigere behandling. Vi mener at læger og muskuloskeletale fysioterapeuter f.eks. bør kigge på vores naboland Norge, som blandt andet i yderdistrikterne har stor succes

med at ansætte fysioterapeuter til at varetage nogle af de manglende lægers funktioner. I Norge har man efteruddannet fysioterapeuter intensivt og dermed hurtigt og billigt løst noget af lægemanglen. De efteruddannede fysioterapeuter arbejder primært med det muskuloskeletale fagfelt, og arbejder i primærsektoren med bl.a. at diagnosticere almene muskel/led/sene-problemer og kan derfor viderehenvise til røntgen/MR/ultralydsskanning, sygemeldte patienter, tage basalblodprøver samt foretage de mest almindelige forebyggende samtaler omkring de store folkesygdomme. Kunne man i fremtidens sundhedssystem tænke sig, at det var muligt at fysioterapeuter f.eks. kunne screene patienter i akutmodtagelsen, eller at læge/fysioterapeut samarbejdede i lægevagten, eller hvad med at skabe muskuloskeletale klinikker finansieret af offentlige midler eller i fællesskab med forsikringsselskaber?

Lad os høre din mening om sagen! Tænker du det er utopi? Har du andre ideer til hvor dygtige og efteruddannede fysioterapeuter kan hjælpe til? Kunne du som læge eller fysioterapeut forestille dig nogen af ovenstående løsninger? Se ud over faggrænser, historien og almindelig vanetænkning og giv os dit bud på, hvordan vi i fællesskab bygger verden bedste sundhedssystem.

Denne leder er desuden publiceret på debatsiderne på www.fysio.dk.

Meld gerne tilbage på debatsiderne på www.fysio.dk eller direkte på mail til formand Niels Honoré nh@fysiocenter.dk

Note til modtagere af bladet

Husk at indgive oplysninger om adresseændringer.

Skulle du modtage to blade bedes du også oplyse om dette.

Udgifterne til porto og ekspedition er steget markant i 2006 grundet særlige regler på området, hvorfor vi beder alle medlemmer om at hjælpe med at rette fejlleveringer m.m.

Med venlig hilsen

DSMM www.dsmm.org

DFFMT www.muskuloskeletal.dk

FÆLLES FORÅRSMØDE 2007

Praktiserende Fysioterapeuter i Danmark,
McKenzie Institut Danmark og Fagforum for Muskuloskeletal Terapi
afholder fælles forårsmøde
lørdag den 28. april 2007

Sted:

Hotel Munkebjerg, Munkebjergvej 125,
Vejle

Priser:

Medlemmer af en af grupperne kr. 525,
ikkemedlemmer kr. 800

Tilmelding:

Senest den 10. marts 2007 til Eva Hauge på
e-mail eva.hauge@nal-net.dk
eller telefon 50 83 12 12. Oplys navn,
adresse, telefonnummer, e-mail-adresse og
medlemskab. Tilmelding er endelig bekræftet
efter indbetaling til Jyske Bank, reg.nr. 5098,
kontonr. 1254316.

Program:

09.00–09.45 Registrering

Plenumlokale

09.45–10.00 Velkomst

10.00–12.00 Kommunikation mellem
kolleger. Hvordan giver vi
hinanden feedback og kritik
på arbejdspladsen, og hvor-
dan undgår vi misforståel-
ser mv.?
v/ Lone Laursen, adjunkt
Københavns Universitet

12.00–13.00 Frokost

Parallelsessioner:

13.00–ca. 14.30 Lokale 1: Generalforsam-
ling, Praktiserende Fysio-
terapeuter i Danmark

13.00–ca. 14.30 Lokale 2: Mekanisk incon-
clusive lænderygpatienter –
identifikation, konservative
behandlingsmetoder og
håndteringsmæssige over-
vejelser.

v/ Martin Melbye og
Camilla Nymand, Dip.MDT

14.30–ca. 16.00 Lokale 1: Generalforsamling
IMDT

14.30–ca. 16.00 Lokale 2: Ny viden om »sik-
kerheden« i behandling af
nakkepatienter.

v/ Inge Ris, Dip MT, specia-
list i muskuloskeletal fysio-
terapi

Lokale 2: Ultralydsskanning
brugt i fysioterapien.

v/Niels Honoré, Exam. MT

16.00–ca. 17.30 Lokale 1: Generalforsamling
DFFMT

16.00–ca. 17.30 Lokale 2: Interkollegial
kommunikation.

v/ underviser fra Dansk
Handel og Service

Indkaldelse til

GENERALFORSAMLING

Danske Fysioterapeuters Fagforum
for Muskuloskeletal Terapi

Lørdag den 28. april 2007 kl. 16.00
på Munkebjerg Hotel, Vejle

Dagsorden ifølge lovene

1. Valg af dirigent
2. Årsberetning
3. Fremlæggelse af det reviderede regnskab til godkendelse
4. Fastsættelse af kontingent
5. Indkomne forslag
6. Valg af bestyrelsesmedlemmer
7. Valg af suppleanter
8. Valg af revisorer
9. Eventuelt

Indkomne forslag skal fremsendes til Niels Honoré, Rebekkevej 9, 2900 Hellerup, senest 14 dage før afholdelse af generalforsamlingen.

Indkaldelse til

GENERALFORSAMLING

Dansk Selskab for
Muskuloskeletal Medicin

Lørdag den 28. april kl. 10–12
Domus Medica
Indgang via Kristianiagade 12

Der serveres kaffe, te samt øl, vand og sandwich

Dagsorden i henhold til vedtægterne

1. Valg af dirigent
2. Formandens beretning
3. Aflæggelse af regnskab ved kassereren
4. Rapport fra udvalg
5. Rapport fra FIMM og DMS
6. Valg af bestyrelsesmedlemmer
 - a. Jette Korsgaard. Villig til genvalg
 - b. Palle Holck. Villig til genvalg
 - c. Andre Soos. Villig til genvalg
7. Valg af repræsentant og revisor
8. Fastsættelse af kontingent
9. Eventuelt

Med venlig hilsen
Allan Gravesen
Formand

Formandsberetning

Ved generalforsamlingen i Dansk Selskab for Muskuloskeletal Medicin,
Domus Medica, Østerbro, København, 29. april 2006

Bestyrelsesarbejdet

Bestyrelsen har i 2006 afholdt i alt 3 bestyrelsesmøder. Desuden har der være afholdt 2 fællesbestyrelsesmøder med MT-gruppen under Danske Fysioterapeuter og McKenzie Institut Danmark.

De forskellige udvalg har haft mødeaktivitet efter behov, nogle slet ikke som udtryk for at der ikke har været behov for møder.

Jeg vil gerne her rette en tak til alle, der har været med til at præge DSMM, og tak til alle, der har deltaget i møder og andre aktiviteter på selskabets vegne.

Uddannelsesudvalg

Udvalget har, ud over formanden Niels Jensen, bestået af Lisbeth Wemmelund og Finn Johannsen.

Kursussituationen i 2006 har heldigvis været bedre end foregående år. Vi havde stor succes med vores årsmøde i september 2006, hvor ca. 150, overvejende alment praktiserende læge og yngre reumatologer var tilmeldt. Emnet var Reumatologia minor og vi kom vidt omkring. Efterfølgende har der været god søgning på basiskursus, og vi har oprettet et specielt Mobiliseringskursus i efteråret 2007 for at imødekomme kursisterne ønsker.

Uddannelsesudvalgets formand vil senere på generalforsamlingen fortælle om kursussituationen.

Atter i år vil årsmødet i DSMM være et fællesmøde med fysioterapeuterne fra MT faggruppen og McKenzie gruppen. Styregruppen for årsmødet er ved at planlægge det sidste og invitation udsendes snart. Vi vil også i år tillade os at sende brev til alle praktiserende læger for at invitere dem med til årsmødet.

Som noget nyt har vi i foråret inviteret FYAM, medlemmer og Yngre Reumatologer til et eksternatbasiskursus. Vi vil på denne måde prøve at imødekomme forskellige gruppers behov. Og YL's behov er blandt andet billigere kurser uden overnatning. Vi får se hvordan dette tilbud modtages.

Specialepolitisk udvalg

Der har ikke været mødeaktivitet i specialepolitisk udvalg.

Økonomiudvalg

Jeg vil her henvise til kassererens beretning.

Allan Gravesen

Formand i DSMM

allan.gravesen@dadlnet.dk

Redaktionsudvalg

Martin B. Josefsen er som redaktør et stort plus for vores blad. Vi synes i bestyrelsen at vores blad opfylder vores behov, men vi ved ikke om det opfylder vore læseseres behov.

Derfor laver vi en brugerundersøgelse i 2007 for at vurdere bladets udvikling.

Det skal ingen hemmelighed være at det med de nye portoregler er blevet ganske dyrt at udsende et blad som vores. Måske er der behov for nytænkning. Støt os ved at gennemføre brugerundersøgelsen. Den ligger på vores hjemmeside www.dsmm.org

Gerd Lyng, Palle Holck og undertegnede er med i redaktionsudvalget.

Mødeudvalg:

Årsmødet 2006 blev en stor succes – som beskrevet ovenfor. I DSMM forventer vi at følge op på denne succes med lignende arrangementer fremover.

Nordisk kontaktudvalg

Vi har ikke haft kontakter for vore nordiske kolleger.

Formand for vort udvalg er Peter Silbye.

PR udvalg

De nye pjecer til patienter og til læger er færdige. De er meget flotte og inspirerende. I kan bestille dem gennem DSMM's sekretær Jette Korsgaard.

Udvalget består af Gerd Lyng, Palle Holck og undertegnede.

Videnskabeligt udvalg

Der har ikke været møder i videnskabeligt udvalg i 2006. Der er heller ikke kommet forslag til Columnaprisen.

Udvalget består af formand Palle Holck, Berit Schiøttz-Christensen, Lars Remvig, Finn Johannsen og Henning Bliddal.

FIMM:

FIMM's generalforsamling blev afholdt i maj 2006 i Moskva.

Fra dansk side har vi Glenn Gorm Rasmussen som formand for Education Committee.

FIMM Academy har etableret sig og er i gang med arbejdet. Situationen for FIMM er alvorlig. Man fattes penge og det kan være en alvorlig fremtid FIMM går i møde.

På generalforsamlingen i Moskva blev der valgt ny præsident, tyskeren Wolfgang von Heyman.

Sekretær er Michael L. Kuchera, som vi i DSMM kender på bedste vis i forbindelse med hans undervisning på vore Masterkurser.

Der har ikke været megen aktivitet fra FIMM. Vi fik i DSMM en velkomst fra sekretæren efter generalforsamlingen, men siden har vi ikke hørt fra organisationen.

FIMM har dog tilrettelagt den 15. triennale kongres til september. Den finder denne gang sted i Zürich, Schweiz, den 13.-15. september.

Der er flere af selskabets medlemmer, der er med i FIMM Academy, bl.a. Berit Schiøttz-Christensen, Glenn Gorm Rasmussen og Lars Remvig.

Jeg vil slutte med at takke alle de øvrige bestyrelsesmedlemmer for deres store arbejde i bestyrelsen op på andre områder. Jeg har hermed givet et fyldestgørende referat for bestyrelsens arbejde i det forgangne år.

Januar 2007

Forskning

DSMM har nedsat et videnskabeligt udvalg. Hvis du har forskningstanker og ønsker råd og vejledning, kan du henvende dig til: Forskningsudvalgets formand: overlæge, speciallæge i reumatologi, Palle Holck, Medicinsk afdeling Falkevej 1-3, 8600 Silkeborg Tlf. 87 22 21 00 E-mail: palle.holck@dadlnet.dk

Der gøres opmærksom på, at Scientific Committee i FIMM har udarbejdet to forskningsprotokoller, der kan hentes på DSMM's hjemmeside: www.dsmm.org under videnskab.

Det drejer sig om reproducibility and validity studies of diagnostic procedures in Manual/Musculoskeletal Medicine og efficacy-Trials of Therapeutic Procedures in Manual/Musculoskeletal Medicine.

Debatindlæg i bladet:

Alle er velkomne til at komme med debatoplæg, meninger og inspiration til bladet. Maks. omfang er 3.000 tegn uden mellemrum. Oplæg sendes til: mbj@rygnet.dk

Årsberetning for 2006

Danske Fysioterapeuters Fagforum for Muskuloskeletal Terapi

Indledning

2006 har været et år med masser af udfordringer og en forrygende fagfestival.

Medlemsudvikling

Medlemstal pr. 31. dec. 2001: 986
Medlemstal pr. 31. dec. 2002: 965
Medlemstal pr. 31. dec. 2003: 967
Medlemstal pr. 31. dec. 2004: 979
Medlemstal pr. 31. dec. 2005: 982
Medlemstal pr. 31. dec. 2006: 916

Bestyrelsesmøder

30. januar, 13. marts, 2. maj, 19. juni, 6. august, 19. august, 24. oktober, 29. november.

Der har desuden været afholdt fællesmøder den 19. juni og 31. oktober sammen med DSMM og IMDT-gruppen. Der har endvidere været afholdt fagfestival 23.-25. marts samt 1 UV-møde 5.-6. november.

Kursusaktivitet

Deltagerantal på de forskellige kurser:

	2003	2004	2005	2006
Trin 1A	66	88	82	90
Trin 1B	39	55	46	48
Trin 2A	13	17	26	25
Trin 2B		20	23	22
Trin 2C	17	10	16	25
Trin 3A		21	25	9
Trin 3A				34
MET 1				34
MET 2				21
NDUB	31	20		
Case Rapport	8	12	18	17
Skulderfordybning				21
Peter O'Sullivan				50

Der er fin aktivitet på kursusfronten, og vi ser med tilfredshed på at specielt vores 1 A og 1 B nyder tilgang. Vi er opmærksomme på at der trods alt også er et stort frafald på de første kurser og arbejder derfor også på at få afstemt forventninger til kurset, samt evt. revideret 1A efter at mange af de studerende f.eks. er godt introduceret til bl.a. Maitland.

Kursisterne udtrykker tilfredshed med vores kur-

Niels Honoré

Formand i DFFMT
nh@fysiocenter.dk

suslokaler i Tårnby og Vejen. Det er specielt de nyuddannede, som vælger at starte på 1A- og 1B-kurserne og mange tilmelder sig nu hele eksamensforløbet. Vi kigger dog på om nogle af de andre kurser måske igen kan komme til at ligge på Comwell; det er dels et ønske fra underviserne samt kursister som savner fordybelsesmulighed med af-ten arbejde og gruppearbejde efter undervisningen.

Vi får igen i 2007 besøg af Peter O'Sullivan, og ser frem til også at kunne udbyde kurserne i Jylland, efter manges ønske.

Eksamen

Følgende har i 2006 bestået Del 1 eksamen og må bruge titlen Exam.MT:

- Lars Becker, Odense
- Peder Dahl, Nørre Nebel
- Dorthe Jønson, Sønderborg
- Kirsten Schelde, Kolding
- Lotte Telvig, Tårnby
- Jesper Bo Knudsen, Næstved

Følgende har bestået Del 2 og må benytte titlen Dip.MT:

- Lene W. Johansen, Holbæk
- Niels Martinsen, Roskilde
- Morten Høgh, Aarhus

Alle Exam.MT'er og Dip.MT'er, der ønsker at stå på behandlerlisten, bedes via vores hjemmeside kontrollere deres oplysninger med henblik på opdatering af telefonnumre, mails og adresser. Vær opmærksom på, hvilke oplysninger du ønsker at skrive, da listen offentliggøres og bruges i markedsføringsstiltag.

Titlen Dip.MT er den internationale standard for ekspertkompetence i MT. Med indførelsen af betegnelsen Exam.MT, ønsker vi at fremhæve de MT'er,

der har opnået en minimumskompetence i MT. Med den »nye« titel og en opdateret liste over både Exam.MT og Dip.MT, håber vi, at flere patienter og samarbejdspartner kan få glæde af at finde frem til en MT'er i deres lokalområde. Sammenlagt ser vi en bedre mulighed for en profilering af varemærket MT.

I Danmark har vi nu næsten 100 fysioterapeuter, enten med Del 1- eller 2-eksamen.

Undervisningsgruppen

Undervisningsgruppen består på nuværende tidspunkt af 23 medlemmer.

Vi har i 2006 fået en ny MT-underviser, og hele undervisningsgruppen og bestyrelsen ønsker Eva Baecker et kæmpestort tillykke med titlen som underviser. Det er blevet besluttet at der i 2007 skal starte 2-3 nye volontører og der er allerede annonceret efter disse. UV-gruppen har afholdt et 2 dages UV-møde i november, samt haft en hel dag til at tage nye billeder til arbejdskompendiet, som nu opdateres og snarest vil blive offentliggjort. Bestyrelsen ønsker at sige tak for et godt og konstruktivt samarbejde i 2006.

IFOMT

IFOMT er vores internationale moderforening som tegner sig for de internationale standarder som vores, og andre godkendte landes, uddannelse er bygget op på. Desuden er det her der sker udveksling og udvikling på den internationale MT-front.

IFOMT's europaafdeling har holdt et enkelt møde i efteråret i London i forbindelse med de engelske MT-årsmøde. Danmark blev repræsenteret med en ny repræsentant Inge Ris, efter at Per Kjær har trukket sig fra posten. På mødet var det gennemgående tema selve MT-uddannelsesform i de forskellige lande. Mange af de europæiske lande har en universitær tilknytning ofte som en master-uddannelse.

Der kom en stærk opfordring til alle medlemmer om at promovere den næste store IFOMT-kongres i 2008 i Rotterdam. Det er i en overskuelig afstand for danske medlemmer så vi håber på at mange vil deltage på kongressen.

Kvalitetsudviklingsprojekt

Dette er et projekt som har til formål at gennemgå elementer af vores uddannelse. Der laves en vurdering af den videnskabelige baggrund af udvalgte

undersøgelser- og behandlingsteknikker og koncepter som ligger til grund for vores MT-undersøgelse og -behandling.

Projektet ledes af Per Kjær og Inge Ris. Projektet finansieres af fonde. Det er et langsomt forløb. At søge fonde er tidskrævende, det tager ca. halvdelen af tiden.

Men nu foreligger der en næsten færdig rapport om det første emne som er en litteraturundersøgelse af sikkerhedstest og de danske anbefalinger. Der starter nye grupper op som skal bl.a. skal beskæftige sig med litteraturgennemgang og vurdering af de forskellige koncepter som vi anvender i vores MT-uddannelse.

Fagfestival

Tak for et supergodt arrangement, det var en rigtig god oplevelse. Tak til alle jer der fandt tiden og kom forbi standen, og fik en snak og en forfriskning. Vi oplevede at mange nyuddannede var på shoppingtur og benyttede fagfestivalen til at snuse lidt rundt mellem standene. Vi fik således god lejlighed til at tale med rigtig mange, forhåbentligt snart nye medlemmer, om fordelene ved DFFMT-efteruddannelse. Desuden en stor tak til alle de undervisere og bestyrelsesmedlemmer som lagde et kæmpestort stykke arbejde i at gøre standen til den mest levende og fagligt tungeste stand på festivalen!

Generalforsamlingen

Generalforsamlingen blev afholdt lige umiddelbart før Fagfestivalen, den 23. marts 2006.

I alt var 17 mødt op inkl. bestyrelsen, og der var lejlighed til at stille spørgsmål til bestyrelsens arbejde i 2005 og visionerne for 2006 og frem. Regnskab og budgetter blev fremlagt og godkendt, og kontingentet for 2006 blev uændret fastsat til 600 kr.

Flemming Enoch, Inger Birthe Bjørnlund og Martin Josefsen var på valg og ønskede genvalg – og blev valgt. Aase Troest var på valg og ønskede ikke genvalg. Birthe Stahmer stillede op, og blev valgt. Suppleant Per Kjær var på valg og ønskede genvalg – og blev valgt. Suppleant Anne Louise L. Kiær var på valg og ønskede ikke genvalg. Lene W. Johansen stillede op, og blev valgt. 1. suppleant blev Lene W. Johansen og 2. suppleant blev Per Kjær. En stor tak til Aase og Anne Louise L. Kiær som valgte at træde

ud af bestyrelsen, tak for nogle gode og arbejdsivrige år. Aase fortsætter dog i sit vigtige hverv som kasserer de næste par år, og vil således fungere som konsulent for bestyrelsen indtil en eventuel afløser er fundet. Birthe Stahmer valgte desværre i sommeren at trække sig fra arbejdet i bestyrelsen, og således er Lene Johansen trådt ind i bestyrelsen.

Hjemmesiden

Hjemmesiden er blevet en kommunikationscentral på de fleste fronter for MT-gruppen.

Således foregår kursustilmeldinger, indmeldelser, forespørgsler m.m. primært via denne portal for alle medlemmer. Også andre brugere har i stigende grad henvendt sig via hjemmesiden. Indholdsmæssigt er der nu oprettet oplysninger for borgere/patienter, og behandlerlisterne er under omstrukturering, så søgning i regionale områder optimeres.

Besøgstallene stiger. Medio januar 2007 var der således i det forløbne år omtrent:

- 214.000 sidevisninger
- 148.000 besøgssessioner
- Over 600 tilmeldt nyhedsbrev

Af enkeltsider har f.eks. behandlerlister været vist 3.700 gange, forsiden er direkte passeret 26.000 gange, supplerende oplysninger om MT-uddannelsesforløbet er set 2.500 gange, 1.100 gange har den online-artikel om »Manuel Terapi ved Cervikogen Hovedpine« været vist, 1.100 gange har nogen været inde og kigge efter en MT-supervisor, 10.000 gange er kursuskalenderen besøgt – blot for at nævne nogle eksempler for seneste år.

Voksevæk og dynamik giver gode søgeresultater. Det bliver prioriteret at bringe fagligt stof på hjemmesiden, både i »html«-sprog (som nemt kan søges på søgemaskiner) og i pdf-format når egentlige dokumenter bliver lagt ud. Kombineret med opdateringer på eksisterende sider såsom kursuskalender, eventkalender, behandlerlister, opslagstavle, forside m.m. giver det et dynamisk indhold. De store mængder af fagtekst kombineret med offentlig information – samt den søgevenlige opsætning på et avanceret CMS-system – udgør en del af baggrunden for, at f.eks. søgninger på Google giver så mange hits for muskuloskeletal.dk, som det er tilfældet i dag. Mange kombinationer af søgninger

mht. manuel/muskuloskeletal fysioterapi, forskellige MT-behandlernavne, lidelser i bevægeapparatet m.m. resulterer i hits, som står højt listet på f.eks. Google. De meste gængse søgninger resulterer i de aller øverste pladser. Hvad betyder det? At mange flere finder frem til det bedste sted at søge sådanne informationer. At patienter og andre fagfolk nemmere finder frem til eksperterne.

Prøv f.eks. at »google«: »muskuloskeletal«, »manuel fysioterapi«, »mt fysioterapi« – eller kombiner noget lignende med dit navn, hvis du er registreret på behandlerlisten.

Andre almene og faglige ord som »ryg«, »rygproblemer«, »rygbehandler«, »bevægeapparat«, »smerte«, »hold i ryggen«, »bækkensmerter« m.m. er i stor konkurrence med andre hjemmesider. Alligevel er det søgeord, som viser sig ofte at give hits på muskuloskeletal.dk, fordi brugere søger på disse ord – og faktisk finder vores side. På det seneste har et ord som »modic« været et at de søgeord, der oftest har henvist til siden. Relevant og dynamisk indhold på siden vil løbende optimere forholdene for besøgstal via internettet.

Muskuloskeletal Forum

Vi samarbejder nu på 5. år med DSMM om vores fælles blad. Desværre er omkostningerne for driften af vores blad steget enormt det seneste år, primært på grund af den generelle portostigning. Vi ser os derfor nødsaget til at diskutere bladets fremtid, for således ikke at lade udgifter få frit løb. Herunder overvejer vi bl.a. om der er andre mediemuligheder. F.eks. om vi i højere grad kan udnytte hjemmesidens elektroniske format – med øget nyhedsaktivitet og fagligt indhold – og på den måde erstatte et fysisk blad med reelle forbedrede informationsmuligheder.

Tak for et godt stykke arbejde skal lyde til hele redaktionen, tak til DSMM for et frugtbart samarbejde og lad os nu se hvad »nøden« lærer os.

Afslutning

Jeg vil slutte beretningen for 2006 af med at takke bestyrelsen og undervisningsgruppen for et godt samarbejde i det forløbne år. Tak til alle jer trofaste medlemmer som holder butikken i gang! Tak for et spændende år og forsat god arbejdslyst til jer alle.

Januar 2007

Fælles efterårsmøde 2007

Fælles efterårs- møde 2007

21.–22. september

Fagforum for Muskuloskeletal Fysioterapi (DFFMT), Dansk Selskab for Muskuloskeletal Medicin (DSMM) og McKenzie Institut Danmark (IMDT-DK) afholder fælles efterårsmøde den 21.–22. september 2007.

Følg med på hjemmesiderne, nyhedsbreve via mail og i kommende blad.

www.muskuloskeletal.dk

www.dsmm.org

www.mckenzie.dk

IFOMT-kongres 2008

Fællestur til Rotterdam i 2008

Internationalt kan det særligt anbefales at holde øje med IFOMT-kongresserne, som p.t. foregår hvert fjerde år. Disse kongresser præges af en høj faglig standard med mange førende eksperter og forskere som foredragsholdere.

MT-fagforum vil bestræbe sig på at samle mange deltagere til IFOMT-kongresserne, så sig gerne til, hvis du ønsker at deltage. Evt. kan der arrangeres fælles transport. På den måde kan vi forstærke oplevelsen og desuden vise det danske MT-flag internationalt.

(Kontakt via muskuloskeletal.dk).

Sæt kryds i kalenderen nu

I 2008 foregår det i Rotterdam den 8.–13. juni.

IFOMT Congress 2008

Connecting "Science" to Quality of Life

The International Federation of Orthopaedic Manipulative Therapists will meet in Rotterdam 8–13 June 2008

Call for Abstracts

Submit an Abstract Now!

The Scientific Committee wishes to invite abstract submissions for Platform and Poster presentations.

Instructions are now online and available.

The closing date for the submission of abstracts is September 30th, 2007. All applicants will be notified of the outcome by January 31st, 2008.

Please note: If you have any difficulties using the system, or find any "bugs" that have found their way into the system please let us know.

Congress Theme IFOMT 2008: Connecting "Science" to Quality of Life

Orthopaedic manipulative therapists are the primary healthcare workers in the field of neuromusculoskeletal therapies and consequently have a primary role in improving their patients' quality of life.

There are several reasons we offer treatment to our patients. We believe our interventions, promote understanding, increase longevity, prevent future morbidity, or make patients feel better. But however much we may be treating signs and symptoms and trying to alleviate suffering and improve function, ultimately we are and should be aiming to improve the Quality of Life for our patients.

In recent years, many colleagues have worked towards clarifying how we think about Quality of Life, and how we use it in our work and in our lives. Considerable progress has been made, but much work still needs to be done. Several

authors have noted that Quality of Life, as a construct, is really still in its infancy.

As the conference theme for 2008 therefore we have chosen: Connecting "Science" to Quality of Life.

And there are many connections to be made:

- Connecting muscle to tendon to bone and the human being to the peripheral neuron
- Connecting paradigms
- Connecting the brain's neural pathways
- Connecting countries, cultures & hemispheres
- Connecting people: the patient-therapist relationship
- Connecting existing knowledge and research in Quality of Life with Manual Therapy
- Connecting Manual Therapy to other useful treatment strategies and utilising a multi-modal approach to care
- Connecting Evidence Based Practice with the Bio-Psychosocial Model
- Connecting novel ideas to better practice
- Connecting scientists to clinicians
- Connecting different research directions for a fuller understanding of quality of life

We challenge colleagues to find as many "connections" as possible and present Research Reports Platform Presentations and/or poster presentations to us in 2008. In this way we can extend our knowledge for the benefit of our profession and our patients in helping them to reach their true individual potential and improve their quality of life.

Læs mere om IFOMT-kongressen 2008 her: www.ifomt2008.nl

FIMM

Fédération Internationale de Médecine Manuelle
International Federation for Manual/Musculoskeletal Medicine
Internationale Gesellschaft für Manuelle Medizin

15th Triennial FIMM World Congress 2007

Zurich (Switzerland) – September 13–15, 2007

Neuromusculoskeletal Evidence and new Approaches in Manual Medicine

FIMM
Congress
Zürich 2007

Organizer: Swiss Medical Association for Manual Medicine SAMM
More information: www.fimm-online.com

MANUELLE MEDIZIN
SAMM

Bladets fremtid – tid til medieskifte?

Deltag i afstemning på nettet og vind en præmie

Kære medlem af DFFMT og DSMM

Vi står på tærsklen til at overveje vores blads fremtid. Udgifterne til porto er eksploderet, og dermed bliver den samlede udgift og brug af dit medlemsbidrag større end vanligt.

Vi opfordrer hermed alle til at give deres mening til kende om den fremtidige medieform.

Redaktionen har mange kreative tanker, men vi beder alligevel dig om at bidrage med din mening.

Det er fortsat et vigtigt mål for både DFFMT og DSMM at bidrage med specialespecifik faglig samt praktisk information i en eller anden form for medie.

Vi spørger dig bl.a. om dette:

- Er fremtidens medie rent elektronisk og internet-baseret?
- Kunne bladet erstattes af et elektronisk medie (inkorporeret på hjemmeside), evt. suppleret med et mindre nyhedsbrev. Nogle af de frivillige bladressourcer kunne evt. bruges på at udbygge de nuværende aktiviteter, fagligt indhold og nyheder samt udvide patientinformationen på hjemmesiden. (Derigennem på sigt også øgede muligheder for »hits« for brugere der søger efter information på området på nettet).
- Ville du skifte Muskuloskeletal Forum ud med et fagligt tungere internationalt tidsskrift (evt. elektronisk), som måske bliver en anelse dyrere for dit medlemskontingent, men meget billigere i forhold til selv at skulle abonnere på tidsskriftet? Vil sandsynligvis kræve alle medlemmers abonnement gennem selskabet/faggruppen for at opnå de økonomiske fordele.
- Hvilke fordele er der i et fysisk medie som Muskuloskeletal Forum for medlemmer, samarbejdspartnere, institutioner, biblioteker, rygcentre m.m.?

DSMM og DFFMT har et godt samarbejde omkring nærværende tidsskrift. Vi erkender fuldt, at fremtidens medie ikke nødvendigvis er en fælles platform. Samarbejdet vil uanset den kommende løsning dog fortsætte på vore mange fælles fronter.

Med venlig hilsen,
DSMM, DFFMT, Redaktionen

Det tager kun 5 minutter ...

Afstemning og konkurrence online:

DFFMT-medlemmer: www.muskuloskeletal.dk

DSMM-medlemmer: www.dsmm.org

Nyhedsbrev via mail

Du kan tilmelde dig nyhedsbrevet fra muskuloskeletal.dk og modtage nyheder direkte i din mail-box.

Send dit indlæg elektronisk

Indlæg modtages gerne elektronisk.
Send pr. e-mail til redaktøren
(ansvarshavende): mbj@rygnet.dk
Eller indsend på cd-rom.

Nyheder og forskning

Martin B. Josefsen, mbj@rygnet.dk

Evnen til at identificere røde flag i fysioterapeutisk praksis

I et studie udført i USA har en gruppe forskere undersøgt praktiserende fysioterapeuters evne til at screene kritiske muskuloskeletale samt medicinske tegn (røde flag).

Baggrunden for studiet er bl.a. den øgede forekomst af muligheden for »direct access« til fysioterapi og diskussioner om, hvorvidt fysioterapeuter er i stand til på egen hånd at identificere røde flag.

Studiet blev udført med en række cases, som knap 400 tilfældige praktiserende fysioterapeuter skulle vurdere.

Gennemsnitlige korrekte beslutninger vurderedes til at være henholdsvis 87, 88 og 79% for henholdsvis muskuloskeletale, non-kritiske medicinske og kritiske medicinske tilstande.

For fysioterapeuter med specialisering i muskuloskeletal fysioterapi (alias ortopædisk/manuel terapi i USA) var sandsynligheden for at lave korrekte beslutninger for tegn på røde flag (muskuloskeletale og medicinske) omtrent dobbelt så god som for den generelle praktiserende fysioterapeut.

Forfatterne konkluderer, at praktiserende fysioterapeuter i USA ud fra dette studie har en rimelig evne til at screene for kritiske tilstande og dermed henvise til anden udredning – om end i mindre høj grad for medicinske tilstande. Muskuloskeletale fysioterapeuter scorer dobbelt så højt for korrekt vurdering som alment uddannede/praktiserende fysioterapeuter.

Studiets begrænsninger diskuteres bl.a. i forhold til den teoretiserede metode med cases, som ikke nødvendigvis er udtryk for den praktiske kliniske vurdering af patienter. Selve casene var desuden meget korte og uden mulighed for udvælgelse og vurdering. Forfatterne henviser i diskussionen til andre studier, som søger at belyse fysioterapeuters – og muskuloskeletale fysioterapeuters – viden samt evner på området.

Kilde: Jette DU, Ardleigh K, Chandler K, McShea L. Decision-making ability of physical therapists: physical therapy intervention or medical referral. *Phys Ther* 2006;86:1619–1629. www.ptjournal.org/cgi/reprint/86/12/1619

Manipulation Evidence Education

I USA er der opstartet et projekt til bedre implementering af evidensbaseret praksis – i dette projekt med fokus på bedst anvendt manipulation – i den generelle fysioterapeutiske praksis. Projektet er et samarbejde mellem APTA (fys-hovedorganisationen) og AAOMPT (MT-gruppen).

Baggrunden er, at trods evidens på området synes fysioterapeutisk praksis i USA ikke helt at have fulgt med vidensudviklingen. Trods det, at manipulation beskrives som

et anvendt redskab i almen fysioterapeutisk uddannelse og praksis, vurderes det i flere rapporter, at manipulation er underanvendt af fysioterapeuter generelt i USA og andre lande. Den videnskabelige baggrund er, at manipulationsbehandling til lænderygbesvær ifølge nyere forskning ser ud til at være effektivt til særligt akut/subakut rygbesvær – og med meget lave risici for bivirkninger eller komplikationer.

Praktisk er der således nedsat en Manipulation Education Committee (APTA/AAOMPT), som arbejder med bedre implementering af rationaler og evidens for samt færdigheder i manipulationsteknikker i uddannelse og praksis.

I artiklen gennemgår Kenneth A. Olsen nogle af de evidensmæssige og uddannelsesmæssige baggrunde for udviklingen af arbejdsgruppen og dets arbejde.

Kilde: Olson K. Manipulation Evidence Education Physical Therapy Products, Nov 2005. www.ptproductsonline.com/issues/articles/2005-11_06.asp

Noter: Den oprindelige udvikling startede med APTA's oprettelse af APTA's Manipulation Task Force (1999).

Prædiktorer for umiddelbar positiv respons på nakkemanipulation

Tseng et al fandt søgte i et studie at finde frem til, hvilke parametre der kunne forudsige, om cervikal manipulation umiddelbart havde god effekt ved nakk smerter.

I studiet indgik 100 forsøgspersoner (FP). Alle blev klinisk undersøgt og derefter behandlet med manipulation, som varede typisk 5-10 minutter i alt. Behandlerne var alle manuelle fysioterapeuter og en enkelt både manuel fysioterapeut og kiropraktor. Positive »responders« blev valgt ud fra kriterierne mindre smerte (>50%), opfattelse af signifikant bedring og tilfredshed. Andre blev kategoriseret »non-responders«. Dernæst blev flere analyser gennemført for at finde frem til, hvilke parametre, der kendetegnede dem, som havde umiddelbar gavn af manipulationsbehandling.

Seks parametre for positivt outcome blev identificeret:

- score på <11,5 på Neck Disability Scale
- smerter bilateralt cervikalt
- ikke stillesiddende arbejde mere end 5 timer om dagen
- føle sig bedre efter at have bevæget nakken
- føler sig ikke værre når nakken bøjes eller strækkes
- diagnosen spondylose uden radikulopati

Hvis 4+ af parametrene var til stede samtidig, var chancen for godt resultat på 89%.

Kilde: Yuh-Liang Tseng et al. Predictors for the immediate re-

sponders to cervical manipulation in patients with neck pain. *Manual Therapy* 2006;11:306-15.

Udvikling af en clinical prediction rule for thorakal manipulation til nakkepatienter

I et studie af Cleland et al har forskerne forsøgt at identificere en række kliniske parametre, som kan sandsynliggøre, om nakkepatienter vil have glæde af thorakal manipulationsbehandling eller ej.

I alt 78 forsøgspersoner (FP) blev klinisk undersøgt og testet med en række gængse metoder. Dernæst modtog FP manipulationsbehandling over 3 konsultationer (2-4-dages intervaller). Ud over manipulationsbehandling blev FP instrueret i øvelser for bevægelighed og modtog information.

Positiv effekt vurderedes ved succesfuld symptomreduktion ved 2. eller 3. konsultation.

Forfatterne fandt i dette studie 6 særligt brugbare parametre:

- symptomvarighed < 30 dage
- ingen symptomer distalt for skulderen
- symptomer forværes ikke ved at kigge op
- Fear-Avoidance-Score <12
- mindsket thorakal kyfose
- cervikal ekstension ROM <30 grader.

Ved tilstedeværelse af mere end 3 af disse faktorer fandtes høj sandsynlighed for godt outcome ved thorakal manipulation, nærmende sig sikkert outcome ved tilstedeværelse af alle parametre.

Forfatterne diskuterer, hvorledes studiet blot er starten på udviklingen af en clinical prediction rule til anvendelse på nakkeområdet, og beskriver nødvendigheden af yderligere validitetsstudier m.m.

Kilde: Cleland et al. Development of a Clinical Prediction Rule for Guiding Treatment of a Subgroup of Patients With Neck Pain: Use of Thoracic Spine Manipulation, Exercise, and Patient Education *Physical Therapy* 2007;87(jan).

Noter: Thorakal manipulation til nakkebesvær har i et tidlige studie vist sig at have positiv effekt ved nakkesmerter: Cleland et al. Immediate effects of thoracic manipulation in patients with neck pain: a randomized clinical trial. *Manual Therapy* 2005;10.

Retssag og debat om manipulation i USA og Canada

I USA og Canada har der været forskellige eksempler på interessekonflikter og diskussioner mellem kiropraktorer og fysioterapeuter mht. spinal manipulation.

Retssag mellem kiropraktorer og fysioterapeuter i Canada

På swodeam.com kan man læse beretningen om, hvordan en kiropraktor i Canada udgav sig for at være patient og sneg sig ind på en fysioterapeuts klinik for at modtage be-

handling. Da fysioterapeuten bl.a. anvendte manipulation, rejste kiropraktorforbundet en sag mod fysioterapeuten (og fysioterapeuter i staten) for at have anvendt en »kiropraktisk behandlingsmetode« på rygsøjlen – som kiropraktiske vedtægter beskriver kun må udføres af kiropraktorer (defineret som spinal adjustments).

Efter lang rettergang med mange argumentationer for og imod kom der dog et positivt resultat ud for fysioterapeuten (og fysioterapeuter i staten), idet det retsligt bl.a. blev nævnt, at fysioterapeuter også må manipulere rygsøjlen.

Her kan du se dokumenter fra sagen »Chiro vs Physio Quebec style«: www.swodeam.com/column/quebecStyle.asp

Information om manipulation i USA

»No You Don't, Yes We Do, No You Don't ... The Challenge From Chiropractors«.

På APTA's hjemmeside kan man læse et uddrag skrevet af Boissonnault (manuel fysioterapeut). Her beskrives, hvordan kiropraktorer i høj grad forsøger at fortælle, at fysioterapeuter ikke manipulerer – og omvendt også, hvordan fysioterapeuter så prøver at fortælle det modsatte.

I en rapport fra kiropraktiske organisationer beskrives det, hvorledes fysioterapeuter er den største (økonomiske) »trussel« for kiropraktorer, og problemerne i, at fysioterapeuter udøver og forsker i manipulation.

Til udfordringerne fra de amerikanske/canadiske kiropraktorer nævner Boissonnault, hvorledes ny forskning og eksisterende evidens omkring manipulation til spinale problemer i høj grad hviler på fysioterapeutisk forskning.

Læs mere: www.apta.org/AM/Template.cfm?Section=Home&TEMPLATE=/CM/ContentDisplay.cfm&CONTENTID=27463

Væddeløb om ejerskab af manipulation?

På chiroweb.com opfordrer kiropraktor William Meeker sine kolleger til at vågne op i det »videnskabelige ræs« i kampen om »ejerskabet« af manipulation.

»Wake Up – We're in a Race for Scientific Ownership of Manipulation«. Herunder refererer Meeker til den intensive-rede fysioterapeutiske praksis og forskning på det spinale område.

Læs mere: www.chiroweb.com/columnist/meeker/

Statusartikel om smerte

I Ugeskrift for Læger var der i maj 2006 en statusartikel om smerte – skrevet af Professor Asbjørn Mohr Drewes. Herunder det direkte link til artiklen (pdf).

www.ugeskriftet.dk/LF/UFL/2006T20/pdf/VP47654.pdf

Dansk Selskab for Muskuloskeletal Medicin

DSMM Kursuskalender 2007

Kursus	Tidspunkt: (start 1. dag kl. 9.00, slut sidste dag kl. 16.00)	Kursuspris inkl. lærebog	Kursuspris ekskl. lærebog
☐ Basiskursus i muskuloskeletal medicin	23.–27. marts 2007	kr. 12.800,-	*
☐ MET A, Muskelenergit teknik	19.–22. april 2007	kr. 9.700,-	kr. 9.172,-
☐ Basiskursus i muskuloskeletal medicin	6.–10. september 2007	kr. 12.800,-	*
☐ MET B, Muskelenergit teknik	27.–30. september 2007	kr. 9.700,-	kr. 9.172,-
☐ MOB, Mobilisering	4.–7. oktober 2007	kr. 9.700,-	kr. 9.172,-

Kursuspris:
*) Har man allerede lærebogen, Remvig et al. (redaktion): Lærebog i manuelle teknikker, Munksgaard Danmark, som er obligatorisk på kurserne, nedsættes kursusafgiften med kr. 528.

Husk at gøre opmærksom på om du allerede har bogen når du tilmelder dig.

Den anførte kursuspris for medlemmer gælder for kursister, der er medlem af DSMM, Danske Fysioterapeuter Faggruppe for Manuel Terapi eller McKenzie Insitut Danmark.

For ikke-medlemmer af ovennævnte selskaber er der et administrationsgebyr på kr. 500, der tillægges ovenstående priser. Ved tilmelding indbetales et depositum på 1.000 kr. Kalenderen opdateres på www.dsmm.org

TILMELDINGSBLANKET til DSMM-kurser 2007:

Jeg tilmelder mig herved bindende de ovennævnte kurser, som jeg har afkrydset.

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr. og by: _____

Telefon: _____

Jeg er medlem af: DSMM McK MT-gr.

Jeg tilhører følgende fraktion: PLO FAS FAYL

Depositum indsender jeg inden for 1 uge efter modtagelsen af optagelsesbekræftigelse på kurset/kurserne, og restbeløbet skal være foreningen i hænde senest 6 uger før påbegyndelse af kursus.

Dato: _____

Underskrift: _____

Tilmeldingsblanketten sendes til: Jette Korsgaard, Rungstedvej 76, 1. sal, 2970 Rungsted.

Generelt for kurserne

Sted: Comwell Kolding, Skovbrynet 1, 6000 Kolding. Tlf. 76 34 11 00.

Kursusafgift: Er anført under de enkelte kurser. For kurser, som ikke er medlem af DSMM, Danske Fysioterapeuters Fagforum for Muskuloskeletal Terapi eller McKenzie Institut Danmark, vil der være et administrationsgebyr på 500 kr. For Basiskursus, Columna, er prisen dog den samme for alle faggrupper, idet dette kursus er et introduktionskursus.

Der indbetales depositum på 1.000 kr. hvilket sikrer plads på kurserne. Ved skriftlig framelding senest to måneder før kursusstart tilbagebetales halvdelen af depositumbeløbet.

Kursussekretær: Jette Korsgaard, Rungstedvej 76, 1. sal, 2970 Rungsted. Tlf. 59 51 00 66.

Tilmelding: Skriftlig til kursussekretæren. Optagelse finder sted i den rækkefølge, tilmeldingerne modtages.

Anvend venligst tilmeldingsblanketterne i bladet, (fotokopi eller e-mail).

Kursusarrangør: DSMM's uddannelsesudvalg.

DSMM's lærerstab:

Professor, dr.med. Henning Bliddal, 2000 Frederiksberg
 Speciallæge Lisbeth Wemmelund, 8270 Højbjerg
 Speciallæge Allan Gravesen, 4220 Korsør
 Speciallæge Torben Halberg, 2760 Måløv
 Speciallæge Steen Hecksher-Sørensen, 8700 Horsens
 Overlæge Palle Holck, 8000 Århus C
 Speciallæge Niels Jensen, 2760 Måløv
 Speciallæge Finn Johannsen, 2820 Gentofte

Speciallæge Jørgen Korsgaard, 2960 Rungsted,
 Speciallæge Gerd Lyng, 3770 Allinge
 Speciallæge Jette Korsgaard, 4400 Kalundborg
 Overlæge, dr.med. Lars Remvig, København
 Speciallæge Berit Schiøttz-Christensen, 8000 Århus
 Speciallæge Pierre Schydrowsky, 3500 Værløse
 Speciallæge Peter Silbye, 4600 Køge
 Speciallæge André Soos, 6100 Haderslev
 Speciallæge Lars Faldborg, 8300 Odder

Associerede lærere:

Professor, dr.med. Kristian Stengaard-Petersen
 Overlæge, dr.med. Bente Danneskiold-Samsøe

DSMM's uddannelsesudvalg:

Niels Jensen, formand
 Lisbeth Wemmelund, sekretær
 Finn Johannsen

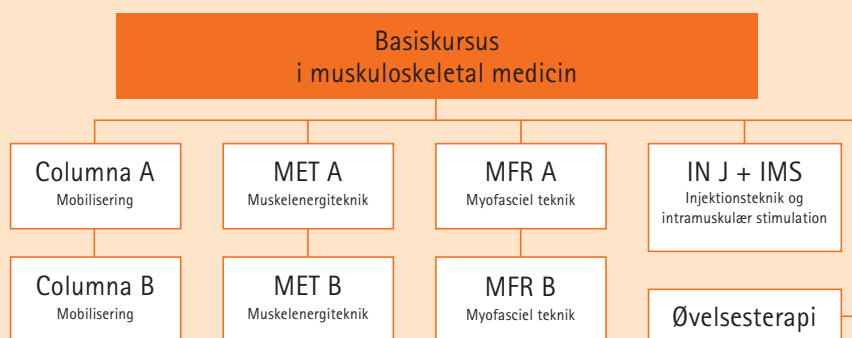
Tilmeldingsblanket

Kan rekvireres hos kursussekretær
 Speciallæge i Almen Medicin Jette Korsgaard
 Rungstedvej 76, 1. sal
 2970 Rungsted
 jette.korsgaard@dadlnet.

Eller tilmelding via internetadressen www.dsmm.org

Kursusbeskrivelserne finder I i Muskuloskeletal Forum nummer 1 hvert år. Herudover på vores hjemmeside www.dsmm.org

DSMM's kursusoversigt

Basiskursus i muskuloskeletal medicin

(5-dages kursus – 34 timer) Grundkursus

Formål: Du lærer at undersøge og behandle den dårlige ryg, ligesom du bliver undervist i at diagnosticere 95% af skulder- og knælidelserne, at vurdere fodstillinger og at diagnosticere og behandle tennisalbue, karpaltunnelsyndrom og forreste knæmerter m.m.

Via teoretiske oplæg og gentagne øvelser tilegner du dig praktiske færdigheder i diagnostik, bløddelsbehandling og ledartikulering. Dette er undersøgelses- og behandlingsgreb, som du umiddelbart kan anvende i konsultationen efter kursus.

Basiskurset er obligatorisk grundkursus i faget muskuloskeletal medicin. Det drejer sig om bevægeapparatets sygdomme og dysfunktioner i bred forstand og dermed om et meget stort problemområde i almen praksis, hvor op mod en tredjedel af henvendelsesårsagerne vedrører bevægeapparatet.

Efter gennemført Basiskursus i muskuloskeletal medicin har du mulighed for deltagelse i alle DSMM's teknikkurser, f.eks. kurser i mobiliseringsteknikker (»manipulationskursus«), MET, MFR, muskulær diagnostik og øvelsesbehandling, nålekursus m.m.

Mobilisering A columna og ekstremiteter

(4-dages kursus – 28 timer)

Formål og indhold: Kurset giver kort den teoretiske baggrund for »manipulationsbehandling« (HVLA thrust-teknikker) af dysfunktioner i columna og ekstremiteter, men vægter især indlæring af praktiske færdigheder i både undersøgelsesprocedurer og thrust-teknikker.

Thrustteknikkerne hører til blandt de allerførst anvendte manuelmedicinske behandlingsgreb rettet mod rygproblemer og har således bevist deres effektivitet i klinisk praksis gennem mere end 100 år. Det er også omkring effekten af disse teknikker, der foreligger nogen evidens. De få men vigtige kontraindikationer for denne type behandling gennemgås.

Mobilisering B

(3-dages kursus – 20 timer)

Formålet med dette kursus er at forbedre indlærte teknikker og indøve nye i fortsættelse af Basiskurset og Mobilisering A. Kurset vil overvejende indeholde praktik af nye greb og kun i mindre grad repetition. Der vil endvidere blive instrueret i udnyttelsen af den post-isometriske relaksation med mulighed for at foretage Low Velocity Thrust. Der vil blive lagt megen vægt på låsningsteknikker, samt instrueret i vigtigheden af at bruge egen krop i god balance, så teknikkerne bliver styrbare og mindre kraftfulde.

Det er en forudsætning, at deltagerne tidligere har deltaget på Basiskurset og Mobilisering A.

MET A

Muskelenergi-Teknik

(4-dages kursus – 30 timer)

MET er en manuelmedicinsk behandlingsteknik, der kan anvendes til behandling af akutte og kroniske dysfunktioner i hele bevægeapparatet. Til MET hører en omhyggelig palpatorisk diagnostik af led- og muskelfunktion. Teknikken er blid og

atraumatisk. MET A lægger vægt på at gennemgå den biomekaniske baggrund for behandlingsteknikken, samt på diagnostik og behandling af dysfunktioner i pelvis, og hele columna.

Fysiologisk bygger MET bl.a. på udnyttelsen af musklernes post-isometriske relaksation og de neuro-muskulære refleksmekanismer.

MET A er første kursus af en kursusrække og efterfølges af MET B.

MET B

Muskelenergi-Teknik

(4-dages kursus – 30 timer)

MET B er et helt nyt kursus, som inddrager diagnostik og behandling af under- og overekstremiteterne samt thorax og costae, således at MET-konceptet herefter omfatter alle kroppens regioner. Kurset er et fortsættelseskursus til MET A, der derfor forudsættes gennemført tidligere. Behandlingsteknikkerne vedrørende dysfunktioner i columna og pelvis vil blive repeteret og optimeret, ligesom den teoretiske baggrund for konceptet uddybes.

Med det nye kursusindhold, som omfatter ekstremiteterne, kan MET B også med fordel benyttes som suppleringskursus af kursister, der tidligere har deltaget i MET-kurserne.

MFR

Myofascial Release teknik

(3-dages kursus – 20 timer)

Formål og indhold: Teknikken kan anvendes til diagnosticering og behandling af funktionsforstyrrelser og smertesyndromer i hele bevægeapparatet. Konceptet udnytter neuromuskulære refleksmekanismer og fasciers og musklers viskoelastiske egenskaber til meget blidt og atraumatisk at korrigere dysfunktioner.

Der vil blive undervist i undersøgelses- og behandlingsgreb til både truncus og ekstremiteter.

Målgruppe: Alment praktiserende læger, speciallæger og yngre læger, der har gennemført Basiskursus i muskuloskeletal medicin eller tilsvarende tidligere.

Nyt Nålekursus – nu også med IMS og akupunktur

(3-dages kursus – 20 timer)

Formål og indhold: Dette kursus er tænkt som et supplement til DSMM's øvrige kurser. Indholdsmæssigt fokuseres der på, hvad vi som læger kan behandle med en kanyl eller med en nål, når patienten har problemer i bevægeapparatet.

Smerteteori omtales og praktisk smertediagnostik indøves. Injektionsvejene til kroppens store led vil blive gennemgået. Hvornår er der indikation for steroid? Har man gavn af ultralyd-diagnostik ved led- og muskelskader?

Som noget nyt vil der også blive undervist i akupunktur på et neurofysiologisk grundlag. Der vil blive undervist i basale forhold vedrørende akupunktur, i triggerpunkt-akupunktur og i segmentær akupunktur. Især disse to sidste områder af akupunkturen er et meget værdifuldt supplement til den manuelle medicin.

Målgruppe: Alment praktiserende læger, speciallæger og yngre læger.

Muskulær diagnostik og øvelsesbehandling

(5-dages kursus – 34 timer)

Formål og indhold: Øvelseskonceptet indeholder både diagnostik og behandlingsteknik og finder udbredt anvendelse i både almen praksis og inden for det idrætsmedicinske område. Den smerteladede eller skadede patient kan vurderes og behandles alene på baggrund af dette koncept. Derudover udgør øvelsesbehandling grundlaget for al efterbehandling, hvad enten det drejer sig om nødvendig opfølgning på mobilisering med thrustbehandling, MET, MFR eller andre teknikker eller om recidivprofylakse. På kurset undervises der også i risici og skadesmekanismer i forbindelse med vore patienters motions- og sportsudøvelse.

La Santa er valgt som kursussted, fordi stedets faciliteter muliggør, at kursisterne i løbet af kurset får praktisk kendskab til biomekaniske forhold og bevægemønstre under udøvelse af forskellige typer sport.

Mødekalender

<i>Møder/events, symposier m.m.</i>	<i>Tid og sted</i>
Forårsmøde (fælles) 2007 (og generalforsamling)	28.04 2007 Hotel Munkebjerg Vejle
DFFMT, McKenzie Inst., PF	28.04 2007 Domus Medica kl. 10-12
Generalforsamling	28.04 2007
DSMM	28.04 2007
IASP Research Symposium 2007 – Fundamentals of Musculoskeletal Pain	07.-09.05 2007 Aalborg Universitet (Center for SMI)
IASP & SASP	07.-09.05 2007
WCPT International Congress 2007 – Moving Physical Therapy Forward	02.-06.06 2007 Vancouver Canada
WCPT	02.-06.06 2007
2nd International Conference on Cervicogenic Headache and Whiplash	25.-27.06 2007 Stockholm Sverige
University of Oslo	25.-27.06 2007
World Spine IV Interdisciplinary Congress on Spine Care	29.07-01.08 2007 Istanbul Tyrkiet
World Spine Society	29.07-01.08 2007
Fælles efterårsmøde 2007	21.-22.09 2007
DFFMT, DSMM & McKenzie Inst.	21.-22.09 2007
6th Interdisciplinary World Congress on Low Back & Pelvic Pain – diagnosis and treatment – the balance between research and clinic	07.-10.11 2007 Barcelona Spanien (Catalonia Palace of Congresses)
15th Triennial Int. FIMM Congress – Neuro-musculo-skeletal Medicine: facts, new approaches and evidence	12.-15.09 2007 Zürich Schweiz
FIMM	12.-15.09 2007
IFOMT Congress 2008 – Connecting "science" to quality of life	08.-13.06 2008 Rotterdam Holland
IFOMT	08.-13.06 2008

Information og tilmelding:

Læs mere information om kongresserne på
www.muskuloskeletal.dk (under events).
www.dsmm.org

*Danske Fysioterapeuters Fagforum for Muskuloskeletal Terapi
– In Motion – In Touch – Inspiration –*

DFFMT Kursuskalender 2007

Sted:	Kursus:	Tidspunkt
■ Tårnby	MT fordybelseskursus. Cervikogen hovedpine, svimmelhed og andre syndromer relateret til øvre cervicalcolumna	30. april–2. maj 2007
■ Holbæk	MT Evaluering. Del 1 og Del 2	12.–13. maj 2007
■ Tårnby	Kinetic Control. Lower quadrant	21.–22. maj 2007
■ Kastrup	MT Trin 2A Del 1:	26.08–28.08 2007
	Del 2:	09.09–10.09 2007
■ Svendborg	MT fordybelseskursus. Smerte; kroniske/langvarige smerter	02.09–04.09 2007
■ Vejen	MT Trin 1A Del 1:	14.09–16.09 2007
	Del 2: (Tilmelding til MT-uddannelsesforløb muligt via den online tilmelding)	05.10–06.10 2007
■ Kastrup	MT Trin 1B Del 1:	30.09–02.10 2007
	Del 2:	14.10–15.10 2007
■ Vejen	Lumbopelvic Classification. Diagnosis and Treatment Paula van Wijmen. Yderligere info følger	27.10–30.10 2007
■ Ringe	MT Trin 2C. (Klinisk supervision) Del 1:	09.11–11.11 2007
	Del 2:	30.11–02.12 2007
■ Kastrup	MT Trin 3B. (Mob/manip)	11.11–13.11 2007
■ Kastrup	MT fordybelseskursus. – Skulderen; fordybelse og opdatering	15.11–17.11 2007
■ Kastrup	MT Trin 3C. (Klinisk supervision)	21.11–23.11 2007

Kalenderen opdateres på: www.muskuloskeletal.dk.
Kursusinformation og tilmeldinger via hjemmesiden. Kursusbeskrivelser og yderligere information på hjemmesiden.

MT-Kurser via muskuloskeletal.dk (Sektionen »Kurser og uddannelse«)

Kursuskalender med annoncer og online-tilmelding

På kursuskalenderen får du hurtigt et overblik over de kommende MT-kurser. Via kursuskalenderen har du direkte adgang til kursusannoncer, hvorfra du kan gå til online-tilmelding.

Information om uddannelse og kurser
Under sektionen »Uddannelse og kurser« finder du endvidere uddybende information om MT-kursusrækken, uddannelsesforløb, klinisk supervision og meget mere.

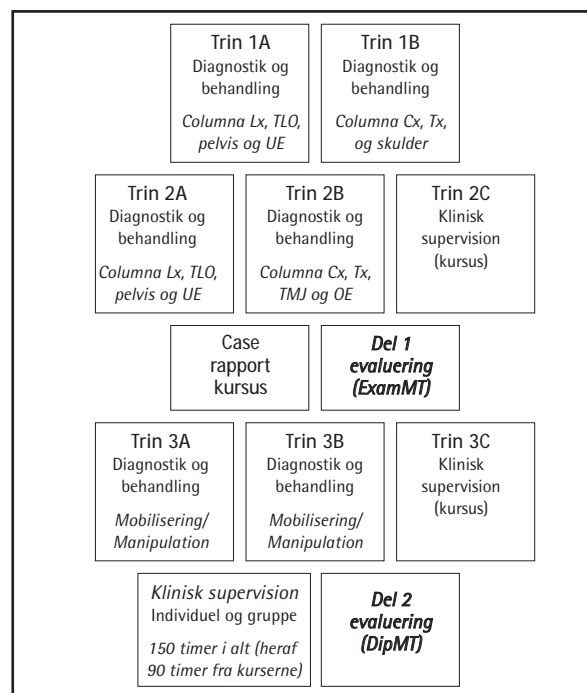
Hvorfor uddannelse i MT?

- Nyeste viden og kliniske færdigheder inden for manuel/muskuloskeletal fysioterapi
 - undersøgelse, diagnostik og behandling af muskuloskeletale lidelser.
- En syntese af »best evidence« og »best practice« på det muskuloskeletale område
 - ikke blot et »enkelt-koncept«.
- Kurser og uddannelsesforløb målrettet fysioterapeuter
 - ikke en helt anden professionsuddannelse.
- Internationale standarder og fortløbende kvalitetsudvikling sikrer en opdateret og anerkendt uddannelse.
- Kompetente og engagerede undervisere.
- Umiddelbar anvendelighed i klinikken.

Udannelse og kurser – kliniske kompetencer i Manuel/ Muskuloskeletal Fysioterapi

MT-uddannelsen og kurserne er målrettet alle færdiguddannede fysioterapeuter. Der tilbydes både enkeltkurser til anvendelse direkte i klinikken samt et mere målrettet uddannelsesforløb, som kan munde ud i en international godkendt evaluering inden for området.

MT-kursusrækken

Ud over MT-kursusrækken udbydes bl.a. Kinetic Control, NDUB og MET kurser – ligesom internationale MT-undervisere ofte visiterer landet.

Introduktion til muskuloskeletal ultralydsscanning

– et nyt og spændende klinisk redskab i fysioterapien

Kursus i samarbejde med Danske Fysioterapeuter
www.fysio.dk/sw74419.asp

Beskrivelse og formål:

Traditionelt kender vi ultralydsscanning fra obstetrikken og fra den medicinske verden, hvor man bruger ultralyd til at undersøge organer og væv. Muskuloskeletal ultralydsscanning er gennem de seneste ti år blevet en metode i reumatologien – såvel diagnostisk som terapeutisk. Fysioterapeutisk forskning har i de senere år anvendt teknologien som måleredskab og internationalt er muskuloskeletal ultralydsscanning blevet anvendt i forbindelse med træning af rygpatienter for eksempel. Traditionelt bruges det som et diagnostisk redskab.

Formålet med dette kursus er at give deltagerne en kort introduktion til perspektiverne for at bruge ultralydsscanning i fysioterapien. Deltagerne får mulighed for at prøve ultralydsscanning i praksis, så de selv får et indblik, i hvordan denne teknologi kan understøtte fysioterapien.

Målgruppe:

Alle interesserede fysioterapeuter. Der kræves ingen forhåndsviden inden for muskuloskeletal ultralyd.

Indhold og form:

Du får bl.a. mulighed for at:

- måle muskelsenestørrelsen af akillessenen til brug i et genoptræningsforløb
- se specifik muskelaktivering af mm. transversus abdominis og multifidi
- se bevægelse af blæren i forhold til bækkenbundsdysfunktioner
- se »levende anatomi« og teste egne palpationsevner
- se en patientundersøgelse og en ultralydsdiagnostik af en knæskade

Dagens forløb veksler mellem teoretisk oplæg og praksis med »hands-on«.

Praktiske oplysninger:

Tid: 4. juni 2007
 Sted: Bispebjerg Hospital, København
 Pris: Kr. 1.500,- inkl. forplejning
 Deltagerantal: 20 fysioterapeuter
 Undervisere: Fysioterapeut, ExamMT Niels Honoré, Fysiocenter Roskilde, og overlæge Lars Bolvig, Radiologisk Afdeling, Århus Sygehus
 Planlægning: Fagforum for Muskuloskeletal Fysioterapi, Niels Honoré, fysioterapeut og Danske Fysioterapeuter, Susan Kranker, faglig konsulent, i samarbejde med DUDS

Program:

- 10.00–10.45 Introduktion til muskuloskeletal ultralyd brugt i fysioterapi – herunder målinger og biofeedback (NH)
- 10.45–12.30 Demo og praktik – ultralydsscanning brugt i rehabilitering af lænderygpatienter (NH)
- 12.30–13.30 Frokost
- 13.30–14.15 Introduktion til muskuloskeletal Ultralyd brugt i diagnostikken (LB)
- 14.15–15.45 Demo og praktik – ultralydsscanning brugt som diagnostisk redskab (LB)
- 15.45–16.30 Perspektivering og debat om fysioterapeuters brug af muskuloskeletal ultralyd.

Tilmelding: www.fysio.dk/sw74461.asp

Diagnostik og mobilisering af Col. L, pelvis og underekstremiteter – Trin 2, Kursus A

- Sted:** Løjtegårdsvej 157, 2770 Kastrup
- Deltagere:** Fysioterapeuter, der har gennemført Trin 1, kursus A og B
- Tid:** 1. del: 26.–28. august
2. del: 9.–10. september 2007
- Undervisere:** Medlemmer af MT-gruppens undervisningsgruppe
- Kursuspris:** Kr. 6.200,- for medlemmer og kr. 6.400,- for ikke-medlemmer
- Kursusform:** Eksternat
- Tilmelding:** Senest d. 11. juni 2007. Tilmelding via MT-forums hjemmeside: www.muskuloskeletal.dk – Over e-mail-adresse: ingerskj@post10.tele.dk angiv navn, adresse, telefonnumre og medlemsnr. i DF, samt hvilke kurser du har gennemført på tilmeldingsblanket fra Fysioterapeuten til Inger Skjærbæk, Rønnebær Allé 2, 3000 Helsingør
- Betaling:** Depositum kr. 500,- samtidig med tilmelding. Restbeløb kr. 5.700,-/5.900,- indbetales senest d. 11. juni. Beløbene sættes ind på MT-gruppens kursuskonto i Nordea, Stengade 45, 3000 Helsingør. Kontonr. 2255 1905637077 eller betales med check. Sættes beløbet ind på kursuskontoen, er det vigtigt at dit navn kommer til at stå på kontoudtoget
- Afbud:** Ved afbud senere end 20. juni mistes depositum

Diagnostik og mobilisering af Columna C, T og skulder – Trin 1, Kursus B

- Sted:** Løjtegårdsvej 157, 2770 Kastrup
- Deltagere:** Fysioterapeuter, der har gennemført Trin 1, kursus A
- Tid:** 1. del: 30. sept.–2. okt.
2. del: 14.–15. oktober 2007
- Undervisere:** Medlemmer af MT-gruppens undervisningsgruppe

- Kursuspris:** Kr. 6.200,- for medlemmer af MT-forum, 6.400,- for ikkemedlemmer
- Kursusform:** Eksternat
- Tilmelding:** Senest d. 30. juni 2007. Via MT-gruppens hjemmeside: www.muskuloskeletal.dk Over e-mail: ingerskj@post10.tele.dk. Angiv navn, adresse, telefonnumre og medlemsnr. i DF. Eller på tilmeldingsblanket fra Fysioterapeuten til Inger Skjærbæk, Rønnebær Allé 2, 3000 Helsingør
- Betaling:** Depositum kr. 500,- i forbindelse med tilmelding. Restbeløb kr. 5.700,-/5.900,- indbetales senest d. 30. juni. Beløbene sættes ind på MT-gruppens kursuskonto i Nordea, Stengade 45, 3000 Helsingør. Kontonr. 2255 1905637077 eller betales med check. Sættes beløbet ind på kursuskontoen er det vigtigt at dit navn kommer til at stå på kontoudtoget
- Afbud:** Ved afbud senere end 8. juli mistes depositum

Klinisk Supervision – Trin 2, Kursus C

- Sted:** Rygambulatoriet Ringe, 5750 Ringe
- Tid:** 1. del: 9.–11. november
2. del: 30. nov.–2. december 2007
- Deltagere:** Fysioterapeuter, der har gennemført Trin 1, Trin 2A + B eller fysioterapeuter der har gennemført den gamle kursusrække
- Undervisere:** Medlemmer af MT-gruppens undervisningsgruppe
- Kursuspris:** Kr. 7.300,- medlemmer – 7.500 ikkemedlemmer beløbet dækker kursuspris og frokost
- Kursusform:** Eksternat
- Tilmelding:** Senest d. 1. september 2007. På MT-gruppens hjemmeside: www.muskuloskeletal.dk. Over e-mail: ingerskj@post10.tele.dk Angiv navn, adresse, telefonnumre og medlemsnr. i DF på tilmeldingsblanket fra Fysioterapeuten til Inger Skjærbæk, Rønnebær Allé 2, 3000 Helsingør
- Betaling:** Depositum kr. 500,- i forbindelse med tilmelding. Restbeløb kr. 6.800,-/7.000,- indbetales senest d. 1. sept. 2007. Beløbene sættes ind på MT-gruppens kursuskonto i Nordea, Stengade 45, 3000 Helsingør. Kontonr. 2255 1905637077 eller betales med check. Sættes beløbet ind på kursuskontoen er det vigtigt at dit navn kommer til at stå på kontoudtoget eller sørg for at jeg modtager en kvittering for det indbetalte beløb
- Afbud:** Ved afbud senere end 14. september mistes depositum

Trin 3, kursus B (mob 2)

Arrangør:	Danske Fysioterapeuters Fagforum for Muskuloskeletal Terapi
Deltagere:	Fysioterapeuter, der har gennemført Trin 3, kursus A (Mob 1)
Sted:	Løjtegårdsvej 157, 2770 Kastrup
Tid:	11.-13. november 2007
Undervisere:	Laurie Hartmann
Kursuspris:	Kr. 4.600,- for medlemmer – kr. 4.800,- for ikke-medlemmer
Kursusform:	Externat
Tilmelding:	Senest d. 31. august 2007 Tilmelding kan foretages over MT-gruppens hjemmeside: www.muskuloskeletal.dk . Over e-mail-adresse: ingerskj@post10.tele.dk . Angiv navn, adresse, telefonnumre og medlemsnr. i DF. Eller på tilmeldingsblanket fra Fysioterapeuten til Inger Skjærbæk, Rønnebær Allé 2, 3000 Helsingør.
Betaling:	Depositum kr. 500,- betales samtidig med tilmeldingen. Restbeløbet kr. 4.100,-/4.300,- betales senest d. 31. august 2007. Beløbene indsættes i Nordea, Stengade 45, 3000 Helsingør. Kontonr. 2255 1905637077 eller betales med checks
Afbud:	Ved afbud senere end d. 10. september 2007 tabes depositum

Smertekursus: kroniske/langvarige smerter

I rækken af MT-gruppens fordybelseskurser udbydes nu et kursus om behandling af smertepatienten med fokus på nociceptive og neurogene smertemekanismer

Formål:

Formålet med kurset er at du opnår:

- at blive bedre til at vurdere den kroniske/langvarige smertepatient
- at håndtere langvarige smertepatienter med et mere nuanceret behandlingstilbud
- at få en større indsigt i smerteproblematikken
- at få glæden i at arbejde med smertepatienter

Indhold:

Kursets indhold vil have fokus på den kliniske situation med patienten. På kurset gennemgås ny smertefysiologi relateret til den langvarige smertepatient, det kliniske billede af de forskellige smertemekanismer som nociception og perifer og central neurogene smerter

Der indgår følgende relevante emner i kurset:

- Patientens perspektiv: kognition, antagelser, overbevisninger, adfærd, mål/barrierer, stress, m.m. og patientens handlingsmuligheder og copingsstrategier
- Fysioterapeutens perspektiv: behandlingsmuligheder, information, vejledning, neurodynamisk mobilisering, stabilisering af smertegivende struktur

- Rehabiliteringsperspektiv: Den enkelte patients mål og ressourcer, rehabiliteringsprocessen – hvad er det, hvilke muligheder og hvilke barrierer?

Målgruppe:

Fysioterapeuter som arbejder med patienter med langvarige/kroniske smerter i bevægeapparatet.

Kontaktperson: Inge Ris, iris@fysioterapiogsmerteklinik.dk

Undervisere: Hans Kromann Knudsen, Henrik Bach og Inge Ris samt gæsteundervisere

Tid: 2.-4. sept.

Sted: Danhostel, Vestergade 45, 5700 Svendborg

Pris: kr. 5.000,- for medlemmer, 5.500,- for ikke-medlemmer. Medlemmer har fortrinsret

Tilmelding: Via MT's hjemmeside eller mail til ingerskj@post10.tele.dk indeholdende samme oplysninger, som tilmeldingsblanketten på hjemmesiden

Betaling: Senest tilmelding 1. juni 2007. Depositum kr. 500,-/fulde beløb ved tilmelding. Restbeløb senest 1.6.07. Konto 2255-1905637077, MT-fagforums kursuskonto i Nordea (husk at angive kursistnavn, DF-medlemsnr og kursusnavn) eller Crosset udateret check til Inger Skjærbæk, Rønnebær Allé 2, 3000 Helsingør (husk at give kursistnavn, DF-medlemsnr og kursusnavn)

Diagnostik og mobilisering af Columna L, pelvis og underekstremiteter – Trin 1A

Sted: Plantagevej 2B, 6600 Vejlen

Tid: 1. del: 14.-16. september

2. del: 5.-6. oktober 2007

Undervisere: Medlemmer af MT-gruppens undervisningsgruppe

Kursuspris: Kr. 6.200,- for medlemmer og kr. 6.400,- hvis du ikke er medlem af MT

Kursusform: Eksternat

Tilmelding: Senest d. 30. juni 2007. Via MT-gruppens hjemmeside: www.muskuloskeletal.dk. Over e-mail: ingerskj@post10.tele.dk. Angiv navn, adresse, telefonnumre og medlemsnr. i DF. Eller på tilmeldingsblanket fra Fysioterapeuten til Inger Skjærbæk, Rønnebær Allé 2, 3000 Helsingør

Betaling: Depositum kr. 500,- i forbindelse med tilmelding. Restbeløb kr. 5.700,-/5.900,- indbetales senest d. 8. juli. Beløbene sættes ind på MT-gruppens kursuskonto i Nordea, Stengade 45, 3000 Helsingør. Kontonr. 2255 1905637077, eller betales med check. Sættes beløbet ind på kursuskontoen er det vigtigt at dit navn kommer til at stå på kontoudtoget

Afbud: Ved afbud senere end 8. juli mistes depositum

Skulderkursus

Fordybelse og opdatering: Nyt om test og behandling, evidens, stabilitetstræning cases osv.

Vores fag er i en rivende udvikling. Vi skal hele tiden holde os opdateret med ny viden på det kliniske og teoretiske område. Derfor udbyder MT-gruppen nu en serie kurser, hvor vi tager et emne op og gennemgår ny viden, repeterer gammel viden og sætter det i forhold til vores daglige praksis.

Er det et stykke tid siden du sidst har været på et MT-kursus? Så er det et tilbud til de »gamle« MT'er som har været på de gamle kurser eller dem som har været på Trin 1A og 1B for et par år siden.

På dette kursus gennemgår vi skulderens smertemekanismer, syndromer som impingement, frossen skulder, trauma og sidste nyt om træning af stabilisering af scapula og glenohumerale led. Den kliniske praksis, din hverdag, vil være vores udgangspunkt. Desuden vil vi følge en patient over 3 dage.

Undervisere:	Peter Rheinlænder og Inge Ris
Tid:	15.-17. november 2007
Sted:	Fysiocenter, Løjtegårdsvej 157, Tårnby
Pris:	kr. 3.800,- for medlemmer. Ikkemedlems pris kr. 4.000,-
Tilmelding:	Senest d. 3.9.07. Via MT's hjemmeside mail til ingerskj@post10.tele.dk indeholdende samme oplysninger, som tilmeldingsblanketten på hjemmesiden
Betaling:	Depositum kr. 500,-/fulde beløb ved tilmelding. Rest beløb senest 3.9.07. Konto 2255-1905637077, MT-fagforums kursuskonto i Nordea (husk at angive kursistnavn, DF-medlemsnr. og kursusnavn) eller crosset udateret check til Inger Skjærbæk, Rønnebær Allé 2, 3000 Helsingør (husk at give kursistnavn, DF-medlemsnr. og kursusnavn).

Om MT-uddannelsen

Baggrund

Uddannelse og kurser i Muskuloskeletal Terapi (MT) afholdes af Danske Fysioterapeuters Fagforum for Muskuloskeletal Terapi (MT-fagforum). Formålet med kurserne og uddannelsen er at indføre deltagerne i MT-fagområdet, som omhandler diagnostik, undersøgelse og behandling af columnas led, ekstremitetsled, bløddele og nervevæv.

MT-fagområdet består af en række kerneområder og delvist af en syntese af de koncepter, der hidtil har været indeholdt i MT Fagforums undervisningstilbud. Eksempelvis:

- Klinisk biomekanik neurofysiologi, smerte, syndromer og andre teoretiske kerneområder.
- Undersøgelse, diagnostik, differentialdiagnostik og klassifikation.
- Klinisk ræsonnering.
- Segmentdiagnostik, mobilisering og manipulation (a.m. Maitland konceptet, OMT – Ortopædisk Manuel Terapi, Osteopat konceptet, Kaltenborn, Cyriax m.m.).
- Bevægelser ud fra symptomrespons/retningspræference (a.m. McKenzie, Maitland m.m.).
- NeuroDynamisk Undersøgelse og Behandling (NDUB/ANT).
- Dynamisk stabilitet og muskelfunktionsdiagnostik (a.m. Kinetic Control, O'Sullivan, Queensland gruppen m.m.):
- Muscle Energy Techniques (MET).
- Myofascial Release (MFR).

Gennem kursusrækken opnås færdigheder i diagnostik, klinisk beslutningstagen og formidling. Desuden opøves manuelle færdigheder til ledmobilisering og manipulation, bløddelsbehandling, specifik træning og øvelsesinstruktion. Undervisningen er delvist bygget op omkring patientdemonstrationer, hvorved den kliniske proces og interaktion med patienten belyses.

Evidens og udvikling

MT og MT-uddannelsen udvikles i takt med forskningsresultater og erfaringer med manuel/muskuloskeletal fysioterapi på nationalt og internationalt plan.

Uddannelsen

Uddannelsen i Muskuloskeletal Terapi er opbygget i en kursusrække med 3 trin, som kan afsluttes med en internationalt godkendt prøve i Muskuloskeletal Terapi (godkendt af IFOMT).

Undervejs i uddannelsesforløbet vil der også være mulighed for at følge kurser i f.eks Muskelfunktionsdiagnostik, Neurodynamisk Undersøgelse og Behandling (NDUB/ANT), Muscle Energy Technique (MET), Myofascial release (MFR) og Kinetic Control (stabilisering).

Muskuloskeletal specialviden og klinisk ræsonnering
Formålet med kursusrækken er at indføre kursisterne i MT-fagområdet, samt give fysioterapeuten specialviden i undersøgelses- og behandlingsmetoder, hvor de led-, muskel-, fascie-, sene- og

ligamentmæssige indbyrdes mekaniske og neurofysiologiske sammenhænge analyseres og vurderes.

På den baggrund vælges behandlingen under hensyntagen til indikationer, kontraindikationer og patientens psykosociale og kulturelle baggrund.

Dvs. at kursisterne inden for rammerne af MT-fagområdet skal opnå færdigheder i den kliniske beslutningsproces gennem en vurdering og analyse af kliniske fund og symptomer = Den Kliniske Ræsonneringsproces.

Kliniske kompetencer i manuel/muskuloskeletal fysioterapi

DFFMT står for uddannelse indenfor det manuelle/muskuloskeletale område af fysioterapi.

MT-uddannelsen og kurserne er målrettet alle færdiguddannede fysioterapeuter. Der tilbydes både enkeltkurser til anvendelse direkte i klinikken samt et mere målrettet uddannelsesforløb, som kan munde ud i en international godkendt evaluering inden for området.

Med det fulde uddannelsesforløb i MT opnår du et internationalt anerkendt uddannelsesniveau, som garanterer ekspertise inden for feltet. Uddannelsen er godkendt af IFOMT, der er en subgruppe under WCPT repræsenterende specialet manuel/muskuloskeletal fysioterapi. Det fulde uddannelsesforløb berettiger titlen DipMT.

ExamMT og DipMT

- Del 1 evaluering (ExamMT) er udtryk for godkendt minimumsekspertise i MT.
- Del 2 evaluering (DipMT) er udtryk for godkendt fuld ekspertise i MT.

Det tager efter endt grunduddannelse i fysioterapi minimum 3^{1/2} år at gennemføre DipMT-forløbet (heraf minimum 2^{1/2} år indtil ExamMT-evaluering, derefter minimum 1 år indtil DipMT-evaluering). Uddannelsesforløb gennemføres sideløbende med klinisk praksis.

Vidste du, at du med uddannelsesforløbet i MT (DipMT) har:

- modtaget ca. 380 timers specialiseret undervisning (til sammenligning udgør f.eks. manuel vævsundersøgelse og -behandling på grunduddannelsen omtrent 200 timer).
- modtaget 150 timers specialiseret supervision som en del af undervisningen (herunder 90 gennem kurserne og 60 i sideløbende praksis)
- deltaget på et case rapport-kursus (2 dage plus vejledning på opgaven)
- udarbejdet en case rapport inden for feltet som er bedømt af 2 censorer
- læst et omfattende litteratursummen inden for feltet
- bestået to kliniske evalueringer; del 1 (ExamMT) og del 2 (DipMT)

Læs mere om de enkelte elementer i uddannelsen, kursusrækken og de enkelte kurser på muskuloskeletal.dk (under Kurser & Uddannelse)

www.muskuloskeletal.dk

Definition på MT (IFOMT 2004)

Orthopaedic Manual Therapy is a specialized area of physiotherapy/physical therapy for the management of neuro-musculo-skeletal conditions, based on clinical reasoning, using highly specific treatment approaches including manual techniques and therapeutic exercises.

Orthopaedic Manual Therapy also encompasses, and is driven by, the available scientific and clinical evidence and the biopsychosocial framework of each individual patient.

Uddannelsen til MT-fysioterapeut

- Grunduddannelse i fysioterapi (3^{1/2} år)
- MT uddannelse (min. 3^{1/2} år)
 - Trin 1A og 1B
 - Trin 2A, 2B og 2C
 - Case Rapport
 - Min. 2 års klinisk praksiserfaring
 - Del 1 evaluering (ExamMT)
 (I alt 6 år)
- Trin 3A, 3B og 3C
- Klinisk supervision (individuel og gruppe)
- Del 2 evaluering (DipMT)
- (I alt 7 år)

**DANSK SELSKAB FOR
MUSKULOSKELETAL MEDICIN**

Bestyrelse:

Formand:

Speciallæge i almen medicin

Allan Gravesen

Sprogøvej 7, 4220 Korsør

Tlf. 58 37 00 63

E-mail: allan.gravesen@dadlnet.dk

Næstformand:

Overlæge, speciallæge i reumatologi

Palle Holck

Medicinsk afdeling

Falkevej 1-3, 8600 Silkeborg

Tlf. 87 22 21 00

E-mail: palle.holck@dadlnet.dk

Sekretær:

Speciallæge i almen medicin

Jette Lehnsbo Korsgaard

Rungstedvej 76, 1. sal

2970 Rungsted Kyst

Tlf. 59 51 00 66

E-mail: jette.korsgaard@dadlnet.dk

Kasserer:

Speciallæge i almen medicin

Lars Faldborg

Torvald Køhlsvej 29, 8300 Odder

Tlf. 86 54 32 00

DSMM giro 809 6414

E-mail: faldborg@dadlnet.dk

Medlemmer:

Formand for Uddannelsesudvalget

Speciallæge i almen medicin

Niels Jensen

Måløv Hovedgade 69, 2760 Måløv

Tlf. 44 65 54 43

Fax 44 65 54 05

E-mail: niels.jensen@dadlnet.dk

Speciallæge i reumatologi

Finn Elkjær Johannsen

Staunsholtvej 33, 3520 Farum

Tlf. 44 95 49 40

E-mail: f.e.johannsen@dadlnet.dk

Speciallæge i almen medicin,

overlæge, v. »sund i arbejde«

André Soos

Solvang 37, 6100 Haderslev

Tlf. 74 53 16 40

E-mail: soos@dadlnet.dk

Økonomiudvalg:

Speciallæge i almen medicin

Peter Frost Silbye

Speciallæge i almen medicin

Niels Jensen

Nordisk kontaktudvalg:

Speciallæge i almen medicin

Peter Frost Silbye

Speciallæge i almen medicin

Allan Gravesen

Uddannelsesudvalget:

Formand:

Speciallæge i almen medicin

Niels Jensen

Sekretær

Speciallæge i almen medicin

Lisbeth Wemmelund

Oddervej 97, 8270 Højbjerg

Tlf. 86 27 00 11

E-mail: lisbeth@wemmelund.net

Speciallæge i reumatologi

Finn Elkjær Johannsen

Videnskabeligt udvalg:

Formand:

Overlæge, speciallæge i reumatologi

Palle Holck

Overlæge, dr.med.

Lars Remvig

Klinik for Medicinsk Ortopædi

og Rehabilitering

H: S Rigshospitalet 7611, T9,

Blegdamsvej 9, 2100 København Ø

E-mail: remvig@rh.dk

Afdelingslæge, overlæge

Berit Schiøttz-Christensen

Reumatologisk afdeling

Århus Kommunehospital

Tlf. 89 49 33 33

E-mail: berit@dadlnet.dk

Speciallæge i reumatologi

Finn Johannsen

Professor, overlæge, dr.med.

Henning Bliddal

Redaktionsudvalget:

Formand:

Speciallæge i almen medicin

Gerd Lyng

Kæmpestranden 21, 3770 Allinge

Tlf. 57 48 13 21

E-mail: gerd_lyng@dadlnet.dk

Overlæge, speciallæge i reumatologi

Palle Holck

Speciallæge i almen medicin

Allan Gravesen

PR-udvalg:

Speciallæge i almen medicin

Gerd Lyng

Overlæge, speciallæge i reumatologi

Palle Holck

Speciallæge i almen medicin

Allan Gravesen

Specialepolitisk udvalg:

Overlæge, dr.med.

Lars Remvig

Speciallæge i reumatologi, ph.d.

Pierre Schydrowsky

Overlæge, ph.d.

Berit Schiøttz-Christensen

Speciallæge i almen medicin

Allan Gravesen

Kursussekretær:

Speciallæge i almen medicin

Jette Korsgaard

Rungstedvej 76, 1. sal

2970 Rungsted

tel.: (+45) 5951 0066

jette.korsgaard@dadlnet

DANSKE FYSIOTERAPEUTERS
FAGFORUM FOR
MUSKULOSKELETAL TERAPI

Formand:

Niels Honoré

Rebekkavej 9, 2900 Hellerup

Tlf. 46 35 71 96

E-mail: nh@fysiocenter.dk

Flemming Enoch

Løjtegårdsvej 157, 2770 Kastrup

Tlf. 32 52 35 60

E-mail: enoch@tdcadsl.dk

Sekretær:

Dorthea Petersen

Gyvelvej 38, 6621 Gesten

Tlf. (arb.): 75 36 01 88

E-mail: dp@fysiovej.dk

Vibeke Laumann

Bagsværd Torv 2, 1., 2880 Bagsværd

Tlf. (arb.): 44 44 11 15

E-mail: vibeke.laumann@mail.dk

Inger Birthe Bjørnlund

F.F. Ulriksgade 24,

2100 København Ø

Tlf. (arb.): 35 36 70 22

E-mail: ingerbirthe@bjornlund.dk

Webredaktør og

Redaktør på Muskuloskeletalt Forum

Martin B. Josefsen

Overgade 3, 5492 Vissenbjerg

Tlf. (arb.): 66 12 14 31

Mobil: 61 70 66 29

E-mail: mbj@rygnet.dk

IFOMT-delegeret og suppleant:

Lene W. Johansen

Bøgevej 5, Ejby, 4070 Kirke Hyllinge

Tlf. (arb.): 59 43 97 47

E-mail: lene_w_johansen@hotmail.com

Per Kjær

Vesterrøn 19, 5700 Svendborg

Tlf. (arb.): 63 62 18 45

E-mail: perkjaer@tdcadsl.dk

Muskuloskeletale Cochrane
arbejdsgrupper

I Cochrane samarbejdet er der særligt tre grupper, som er interessante på det muskuloskeletale område. Det er relevant at være opmærksom på, at der er skabt flere grupper til dækning af området (herunder skabes stort set alle reviews på det spinale område af Back Review Group). Her finder du yderligere information om grupperne. Disse kan være indfaldsvinkler til søgning i reviews ud fra grupperne – men også til inspiration for dem, som selv ønsker at bidrage til reviews.

Cochrane Musculoskeletal Review Group (CMSG)

www.cochranemsk.org/

Cochrane Back Review Group (CBRG)

www.cochrane.iwh.on.ca/

Cochrane Bone, Joint and Muscle Trauma Group (Tidligere Cochrane Musculoskeletal Injuries Group). Ikke eget website endnu, men herunder info via Cochrane.

www.mrw.interscience.wiley.com/cochrane/clabout/articles/MUSKINJ/frame.html

Relaterede Cochrane grupper

Cochrane Rehabilitation and related Therapies Group

www.mrw.interscience.wiley.com/cochrane/clabout/articles/REHAB/frame.html

Nordisk Cochrane center og adgang til Cochrane biblioteket: www.cochrane.dk

På muskuloskeletal.dk kan du læse gennemgange og kommentarer af flere Cochrane reviews på det muskuloskeletale område (Fagligt/MT-Nyt).

Muskuloskeletal Forum
Lægeforeningens forlag
Esplanaden 8 A
1263 København K

Returneres ved varig adresseændring

Adressemærkaten er udskrevet
fra lægeforeningens edb-register.
Adresseændringer m.v. bedes
meddelt til DADL, Registrerings-
afdelingen, Esplanaden 8C,
1263 København K.